

31. 1. 2018

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K diskriminaci státu na sportovních soutěžích - kauza izraelských judistů ve Spojených arabských emirátech

V nedávné době byla poměrně hojně medializována kauza možné diskriminace státu (potažmo sportovců státu) Izraele, a to na prestižní judistické soutěži Grand Slam Abu Dhabi. V tomto článku spíše populárnějšího charakteru shrnujeme některé právní aspekty související problematiky.

BRODEC & PARTNERS

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Skutkový stav

Kauza se týká prestižní judistické soutěže Grand Slam Abu Dhabi, která se konala ve Spojených arabských emirátech v říjnu 2017. Izraelským sportovcům nebylo umožněno startovat pod vlajkou Izraele, tj. např. nesměli mít izraelské vlajky na kimonech ani zkratku svého státu na nášivce na zádech kimona. Sportovci z některých států dále odmítli podat izraelským judistům po zápase ruku (což však nebude předmětem tohoto článku). Izraelský judista Tal Flicker jednu z váhových kategorií vyhrál, na vyhlášení mu však nebyla zahrána izraelská hymna ani nebyla vyvěšena izraelská vlajka. Z českých médií informovala o kauze např. Česká televize.[1]

Grand Slam Abu Dhabi je každoroční říjnová soutěž a je pořádána v rámci kalendáře mezinárodní federace International Judo Federation (dále jen „IJF“), která je (jedinou) spolupracující federací Mezinárodního olympijského výboru pro sportovní odvětví juda a faktickým představitelem mezinárodního juda. To mimo jiné znamená, že body z dané soutěže se započítávají do světového žebříčku a v letech před olympijskými hrami též do olympijské kvalifikace.

Pravidla pro reprezentaci státu

Důležité dokumenty v dané oblasti upravují příslušná pravidla povětšinou dosti obecným způsobem. Z čl. 1.2 stanov IJF[2] např. plyne, že IJF je nepolitickou organizací, která nesmí diskriminovat na základě rasy, náboženství, pohlaví nebo politického názoru. Z Olympijské charty např. plyne zákaz jakékoliv formy diskriminace, jako je diskriminace na základě rasy, barvy pleti, pohlaví, sexuální orientace, jazyka, náboženství, politického nebo jiného přesvědčení, národnosti nebo společenského původu, majetku, původu nebo jiného postavení.[3] Obdobná je úprava i v etických kodexech obou subjektů či jiných dokumentech.

Zajímavé v tomto ohledu je, že ač zákaz v obou citovaných dokumentech je pravděpodobně nutné vnímat jako obecný zákaz diskriminace, není demonstrativně uveden zákaz diskriminace z důvodu státní příslušnosti.[4] Důvodem dle našeho názoru může být i nejasné vymezení pojmu stát.

Ač právní nauka mezinárodního práva samozřejmě vypočítává některé znaky státu, nelze přesně vymezit hranici mezi útvarem, který je již státem a útvarem, který jím není. Z hlediska praxe mezinárodního práva je pak stěžejní, zda určitý stát je uznán jiným určitým státem. Za předpokladu uznání spolu dva státy naváží diplomatické styky apod. Pro základní orientaci, které útvary lze považovat za státy, lze vycházet z toho, zda je konkrétní „stát“ členským státem OSN. Není však výjimkou, že jeden členský stát OSN neuznává jiné členské státy OSN (a tento stát pro takové jiné státy pak fakticky není státem), stejně tak není výjimkou, že řada členských států OSN za stát uznává útvar, který není členským státem OSN. Jinými slovy, z mezinárodního práva veřejného neplyne povinnost žádného státu uznávat stát jiný. Lze se domnívat, že stanovit takovou povinnost nebylo ani účelem Olympijské charty, stanov IJF či ani jiných dokumentů na poli sportovního práva. To lze dovozovat i z definice pojmu „Country“ v čl. 1.5 stanov IJF, která považuje za jeden z definičních znaků tohoto pojmu uznání mezinárodním společenstvím. Pokud by bylo cílem jednoznačně určit, které útvary pod definici spadají, mohla by být přirozeně stanovena jasná definice (např. by mohlo být stanoveno, že se jedná o členské státy OSN či o státy uznané Mezinárodním olympijským výborem).

Právě Spojené arabské emiráty přitom nikdy neuznaly stát Izrael. Z českého pohledu se to může zdát neadekvátní, nejedná se však o příliš odlišnou situaci od Kosova (které není uznáno např. Ruskem či Srbskem, proti uznání Kosova vystupovala i řada českých představitelů).

Obecně se tak domníváme, že povinnost státu umožnit jinému státu na sportovní akci prezentovat své symboly nelze považovat za jednoznačnou, a to právě v důsledku absence jednoznačné úpravy na poli mezinárodního sportovního práva. Z opačného úhlu pohledu by bylo možno poukázat na projev suverenity Spojených arabských emirátů neuznávajících stát Izrael, spočívající např. v zákazu jeho symbolů. V podstatě se tak jedná o obdobný problém, který se vyskytuje na poli českého sportovního práva, tedy nejasnost právních vztahů v důsledku absence či přílišné obecnosti právní úpravy.[5]

Domníváme se přitom, že obdobně jako v případě českého sportovního práva, i zde tkví možnost řešení v nastavení konkrétních pravidel příslušnými subjekty. Zde považujeme např. za zcela zřejmé, že IJF může nastavit pravidla pořádání soutěží takovým jednoznačným způsobem, aby k podobným situacím nedocházelo, zde stanovit jasnou povinnost tolerovat vlajky či hymnu určitých států. Jestliže by konkrétní pořadatel soutěže nebyl ochoten této povinnosti dostát, pak mu přirozeně IJF nemusí svěřit pořádání konkrétní soutěže.

Na tomto místě je přitom vhodné připomenout, že k obdobné kauze nedošlo poprvé. Jen ve vztahu k judu lze příkladmo uvést hned několik kauz obdobného charakteru, např. hrozba totožného problému u kosovských sportovců na Mistrovství Evropy 2016 v Rusku[6] či problematika startu kosovské judistky Majlindy Kelmendi na Olympijských hrách 2012, kde s ohledem na nemožnost startu pod kosovskou vlajkou startovala pod vlajkou Albánie (nikoliv tedy např. pod vlajkou Srbska, které území Kosova považuje za součást svého státu).[7] Co je však ještě pozoruhodnější, je skutečnost, že k zákazu zobrazení izraelských symbolů došlo již při Grand Slamu Abu Dhabi před dvěma lety, nedošlo pouze k „vyvrcholení“ v podobě vítězství izraelského judisty spojeného s absencí státní hymny.[8] Je tak zjevné, že IJF na tyto předchozí kauzy nereagovala tak efektivně, aby nedošlo k jejich opakování.

Nezbývá nám tak než konstatovat, že v tomto ohledu se nejednalo o nijak překvapivou kauzu, kterou zúčastněné subjekty musely očekávat. Bez konkrétněji nastavených pravidel či bez důslednějšího vymáhání obecných pravidel (které by nadto v rámci možného přezkumu mohlo vést k vyjasnění, zda jde v daném případě o diskriminaci či pouze o projev suverenity Spojených arabských emirátů neuznávajících stát Izrael), lze stěží očekávat změnu stavu. Domníváme se přitom, že jasnější nastavení pravidel není z legislativně-technického hlediska cestou složitou.

Související problematika

Se shora uvedeným souvisí i další problematika, a to samotná možnost účasti sportovců jakožto občanů určitých států na sportovních soutěžích v jiných státech. S ohledem na možný vízový styk může dojít k situaci, kdy se sportovci z určitých států nebudou moci účastnit soutěží v jiných státech. V možnostech získání bodů apod. tak mohou být znevýhodněni oproti sportovcům z jiných států. Konec konců právě judistického turnaje v Abu Dhabi se sportovci z Izraele účastnili poprvé až v roce 2015. Tato problematika, jakkoliv je nepochybně zajímavá z hlediska rovných podmínek všech sportovců, nicméně již přesahuje rámec tohoto článku.

Závěr

Shora uvedená kauza se může z českého pohledu zdát rozporná se zásadami zákazu diskriminace či fair play. Přesto se domníváme, že povinnost státu umožnit jinému státu na sportovní akci prezentovat své symboly nelze považovat za jednoznačnou, a to v důsledku absence jednoznačné úpravy na poli mezinárodního sportovního práva. Z pohledu konkrétního (pořádajícího) státu totiž nemusí být konkrétní útvar považovaný za stát.

Domníváme se, že podobným kauzám by bylo možné předcházet, pokud by došlo ke konkrétnějšímu nastavení pravidel na úrovni jednotlivých mezinárodních sportovních svazů, které nevnímáme jako legislativně-technicky složité, případně k důslednějšímu vymáhání obecnějších pravidel. To platí o to více, kdy daná kauza dle našeho názoru byla předvídatelná, neboť v zásadě navazovala na řadu minulých obdobných kauz.

JUDr. Jan Brodec, LL.M., Ph.D.,
advokát

Mgr. Lukáš Dušek,
advokát

[BRODEC & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář](#)

Rubešova 162/8
120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 247 215
e-mail: info@akbrodec.cz

[1] Viz - dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[2] Dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[3] Kapitola „Základní principy olympismu“, bod 6 - viz - dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[4] Na tomto místě je též třeba jen velmi zjednodušeně odlišit od státní příslušnosti pojem národnost. Pojem národnost je v právní rovině chápán jako určitá sounáležitost s určitým národem (odlišeným od jiných národů např. jazykem, kulturním vývojem apod.), ať již takový národ žije na území určitého tzv. národnostního státu či nikoliv, přičemž tato sounáležitost (národnost) nemusí mít žádné oficiální pouto. I občan České republiky se tak např. může svobodně rozhodnout, že je národností Čech (cítí sounáležitost s českým národem), Rom (cítí sounáležitost s romským národem), Švéd apod. Takové právo vyplývá z čl. 3 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

[5] Viz např. náš článek dostupný na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[6] Viz např. - dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[7] Viz např. - dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[8] Viz např. - dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [DEAL MONITOR](#)
- [Tři dekády v advokacii a otevřený pohled na to, co profesi i justici nejvíc škodí](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)